

UMC Utrecht

Saskia Teunissen

Hoogleraar palliatieve zorg en hospicezorg

Oncologieverpleegkundige en gezondheidswetenschapper

Julius Centrum UMC Utrecht en Associatie Hospicezorg Nederland

Directeur/bestuurder academisch hospice Demeter

Voorzitter Expertisecentrum Palliatieve Zorg Utrecht

Voorzitter consortium palliatieve zorg Midden Nederland, Septet

Jaarlijks overlijden

2016: 143.000

2050: 200.000

Palliatieve zorg/jaar

2016: 114.000

2020: 160.000

UMC Utrecht

**ALS zorg en palliatieve zorg?
Een gezamenlijk doel!**

En dezelfde uitkomstmaten?!

Palliatieve Zorg

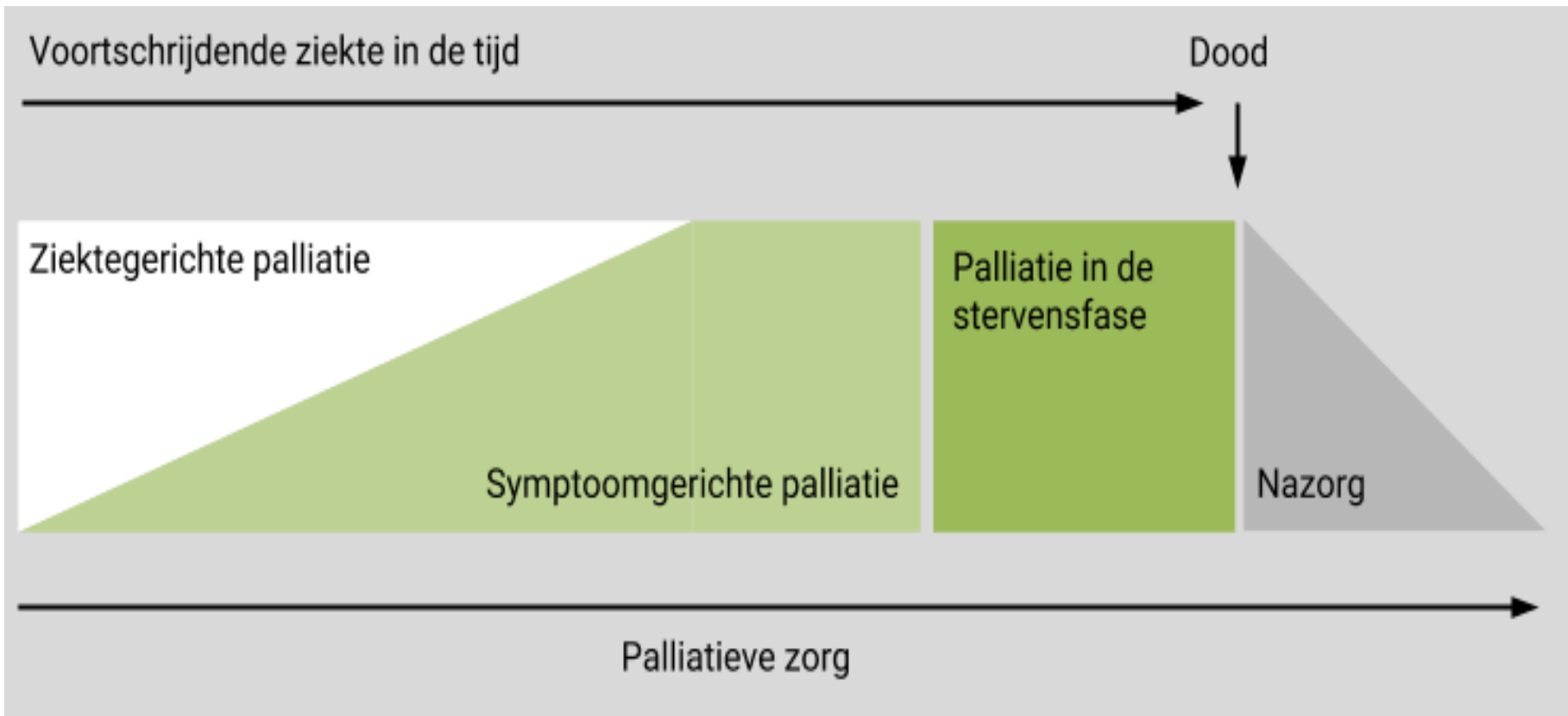

Palliatieve zorg is zorg die de ***kwaliteit van het leven*** verbetert van patiënten en hun naasten die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid.

Door het ***voorkomen en verlichten van lijden***, door middel van ***vroegtijdige signalering en zorgvuldige beoordeling en behandeling van problemen van fysieke, psychische, sociale en spirituele aard***.

Gedurende het beloop van de ziekte of kwetsbaarheid heeft palliatieve zorg oog voor het ***behoud van autonomie, toegang tot informatie en keuzemogelijkheden***.

Continuum palliatieve fase

*Wens
locatie
van zorg*

Lichamelijk

Psychisch

SAMENWERKING
Generalisten & Specialisten
Formele & informele Zorg

*Zorg
past*

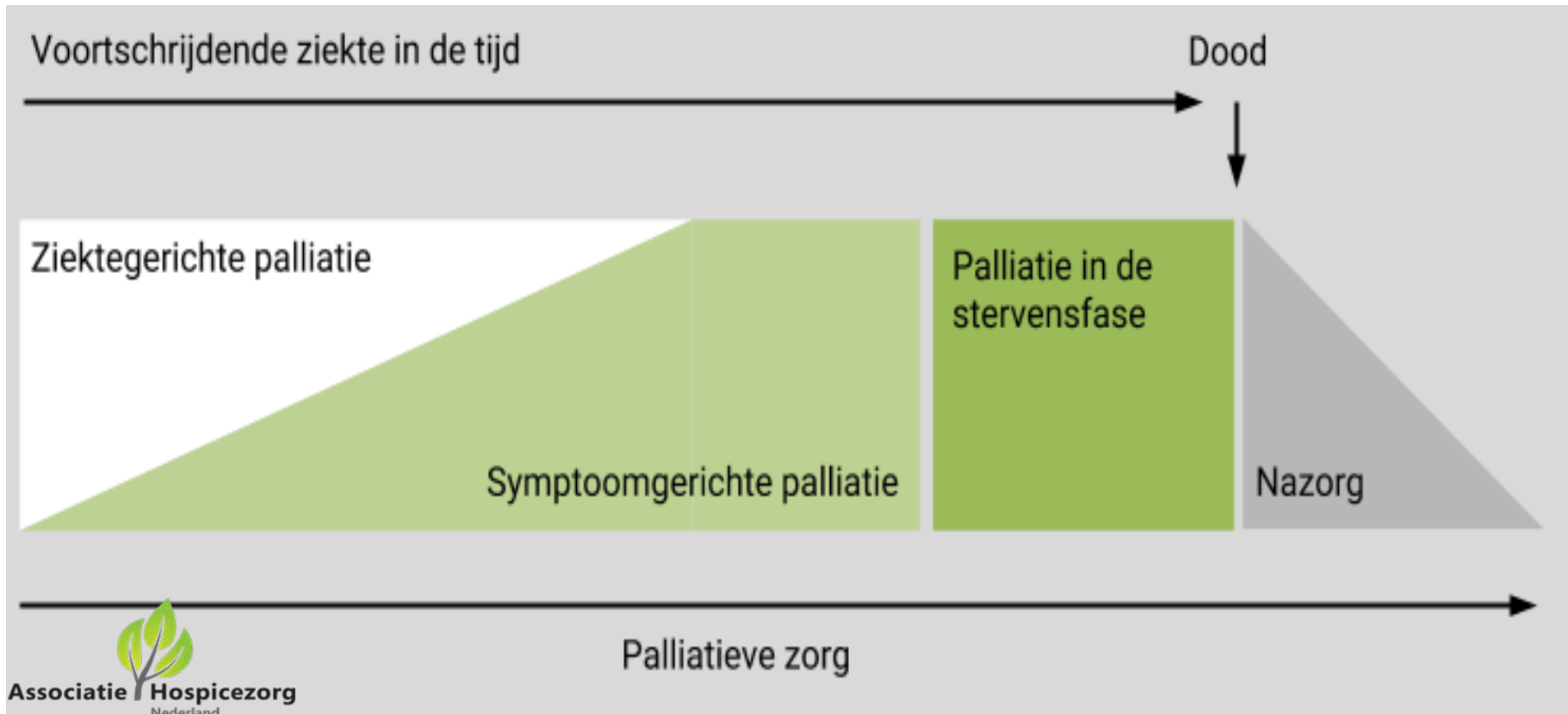
Spiritueel

Sociaal

Continue analyse en bijstelling

Doelstellingen

- Lengte van leven
- Kwaliteit van leven
- Kwaliteit van behandeling
- Kwaliteit van sterven

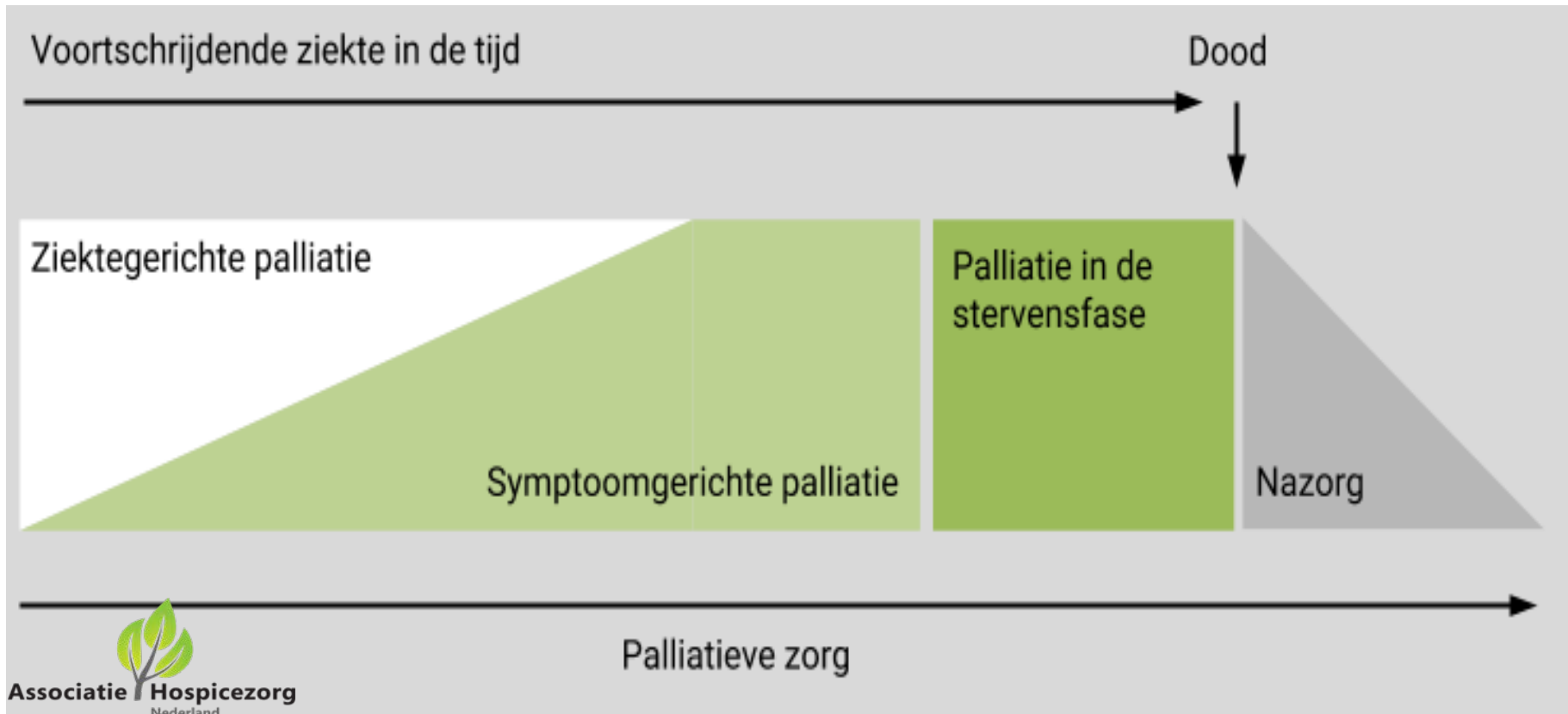

Doelstellingen

- Lengte van leven
- Kwaliteit van leven
- Kwaliteit van behandeling
- Kwaliteit van sterven

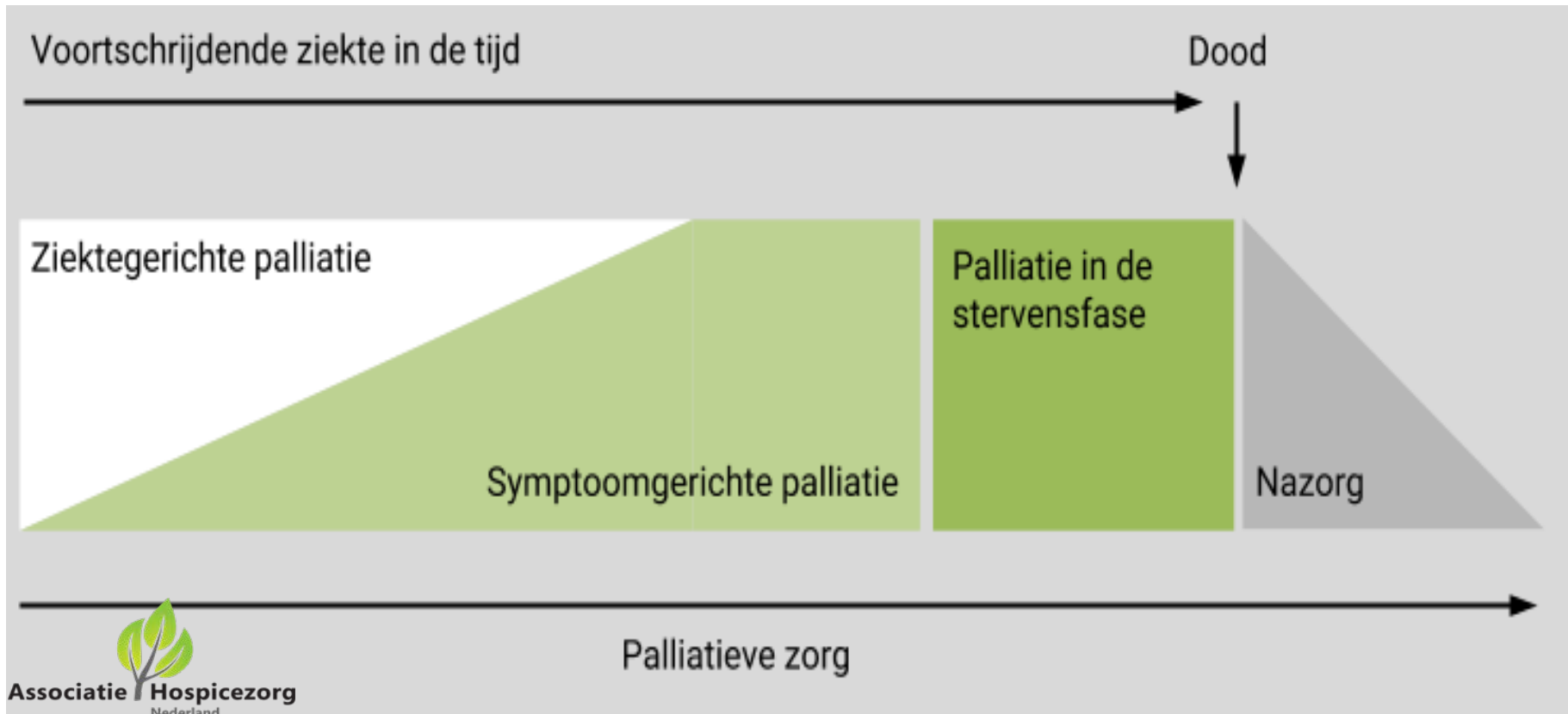
**PASSENDE
ZORG**

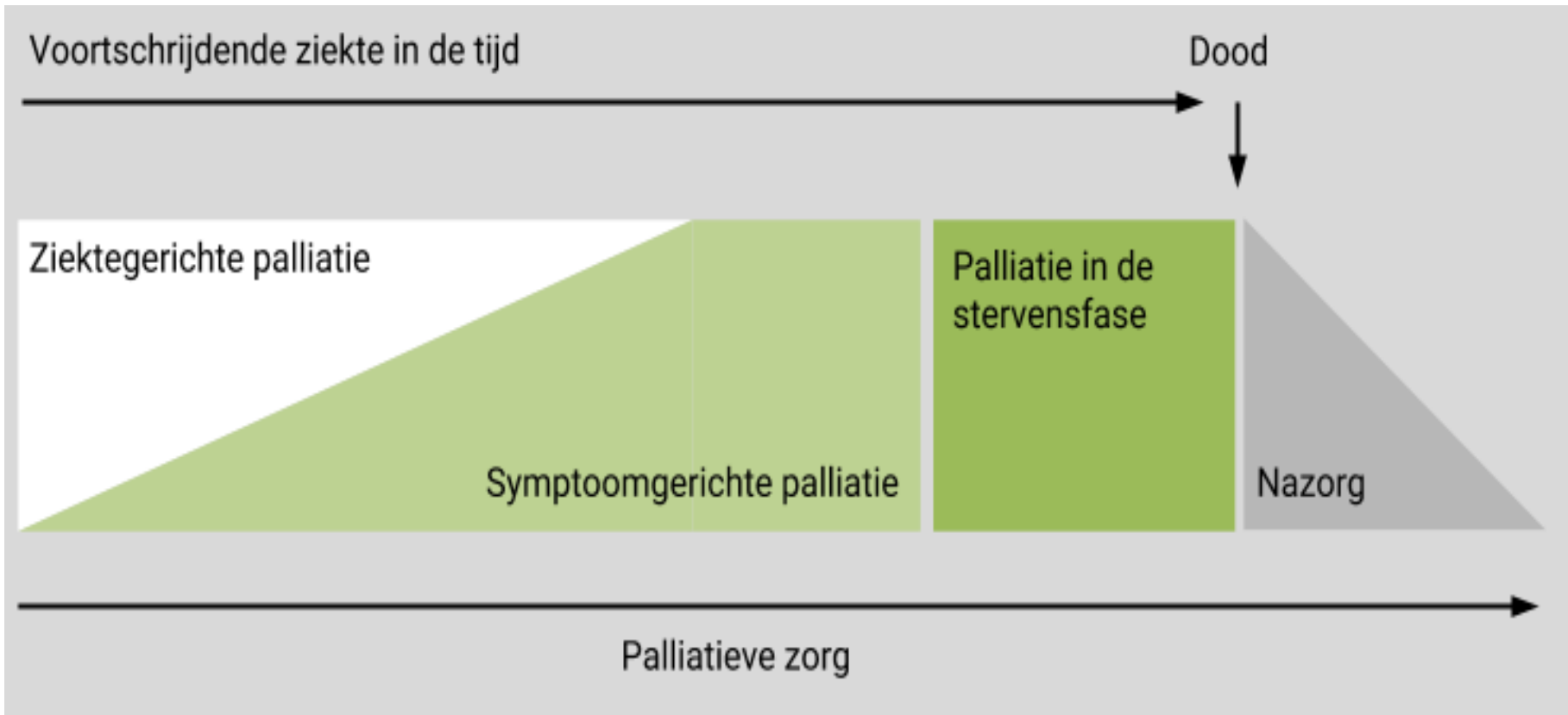
Doelstellingen

- Lengte van leven
- Kwaliteit van leven
- Kwaliteit van behandeling
- Kwaliteit van sterven

**NIET
OVERBEHANDELEN
ONDERBEHANDELEN**

Uitkomstmaten ....

Jaarlijks overlijden

2016: 143.000

2050: 200.000

Palliatieve zorg/jaar

2016: 114.000

2020: 160.000

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

'Ik wil kunnen **sterven op mijn plek van voorkeur met voor mij passende zorg**'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

‘Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften’

‘Ik wil kunnen **sterven op mijn plek van voorkeur met voor mij passende zorg**’

‘Ik wil dat **voor mij belangrijke personen ondersteund en betrokken** worden bij mijn zorg’

Bronnen:

‘What’s important to me’, a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

‘uwmeningoverpalliatievezorg.nl’

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

'Ik wil kunnen **sterven op mijn plek van voorkeur** met voor mij passende **zorg**'

'Ik wil dat **voor mij belangrijke personen ondersteund** en betrokken worden bij mijn zorg'

'Ik wil zo lang mogelijk **betrokken worden bij - en regie** hebben over - belangrijke beslissingen m.b.t. mijn ziekte en zorg'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

'Ik wil kunnen **sterven op mijn plek van voorkeur** met voor mij passende **zorg**'

'Ik wil dat **voor mij belangrijke personen ondersteund** en betrokken worden bij mijn zorg'

'Ik wil zo lang mogelijk **betrokken worden bij - en regie** hebben over - belangrijke beslissingen m.b.t. mijn ziekte en zorg'

'Ik wil kunnen **rekenen op passende ondersteuning bij klachten op lichamelijk, emotioneel, sociaal en geestelijk gebied**'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

'Ik wil kunnen **sterven op mijn plek van voorkeur met voor mij passende zorg**'

'Ik wil dat **voor mij belangrijke personen ondersteund en betrokken** worden bij mijn zorg'

'Ik wil zo lang mogelijk **betrokken worden bij - en regie** hebben over - belangrijke beslissingen m.b.t. mijn ziekte en zorg'

'Ik wil kunnen **rekenen op passende ondersteuning bij klachten op lichamelijk, emotioneel, sociaal en geestelijk gebied**'

'ik wil, indien nodig, kunnen beschikken over passende **extra ondersteuning en diensten**'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners **op het juiste moment op de hoogte** zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

'Ik wil kunnen **sterven op mijn plek van voorkeur met voor mij passende zorg**'

'Ik wil dat **voor mij belangrijke personen ondersteund en betrokken** worden bij mijn zorg'

'Ik wil zo lang mogelijk **betrokken worden bij - en regie** hebben over - belangrijke beslissingen m.b.t. mijn ziekte en zorg'

'Ik wil kunnen **rekenen op passende ondersteuning bij klachten op lichamelijk, emotioneel, sociaal en geestelijk gebied**'

'Ik wil **goede kwaliteit van zorg** ontvangen verleend door deskundige en evenwichtige zorgverleners'

'ik wil, indien nodig, kunnen beschikken over passende **extra ondersteuning en diensten**'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life -The Choice in End of Life Care Programme Board, Februari 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

*Wens
locatie
van zorg*

Lichamelijk

Psychisch

SAMENWERKING
Generalisten & Specialisten
Formele & informele Zorg

*Zorg
past*

Spiritueel

Sociaal

Continue analyse en bijstelling

ESSENTIES voor implementatie

- **Markering**
- **Deskundigheid**
  - effectieve communicatie
  - gezamenlijke besluitvorming
  - proactieve zorgplanning
  - symptoomlast op 4 dimensies
- **Coördinatie en continuïteit**
  - netwerkzorg (incl. informele zorgverleners, teams palliatieve zorg, PaTz, centrale zorgverlener)
  - passende financiering
- **Individueel zorgplan palliatieve zorg**
- **Evenwichtige zorgverleners**

Concretiseren

kwaliteitskader
palliatieve zorg NL

**Palliatieve
fase
Palliatieve
zorg**

**DOEN
LATEN
KEUZES**

EIGEN REGIE

GEEN PIJN

GEEN ANGST

**GENERALIST
SPECIALIST
EXPERT**

meetinstrumenten
in de palliatieve zorg

Markeren

**Vroegtijdige
zorgplanning
(ACP)**

**Meten
Continuïteit
borgen**

COMMUNICEREN

Doen?

- Deskundig zijn en doorzoeken
- Durven praten, vragen en samenvatten
- Doen wat je zegt

Laten?

- Vergeten
- Verschuiven
- Verschuilen

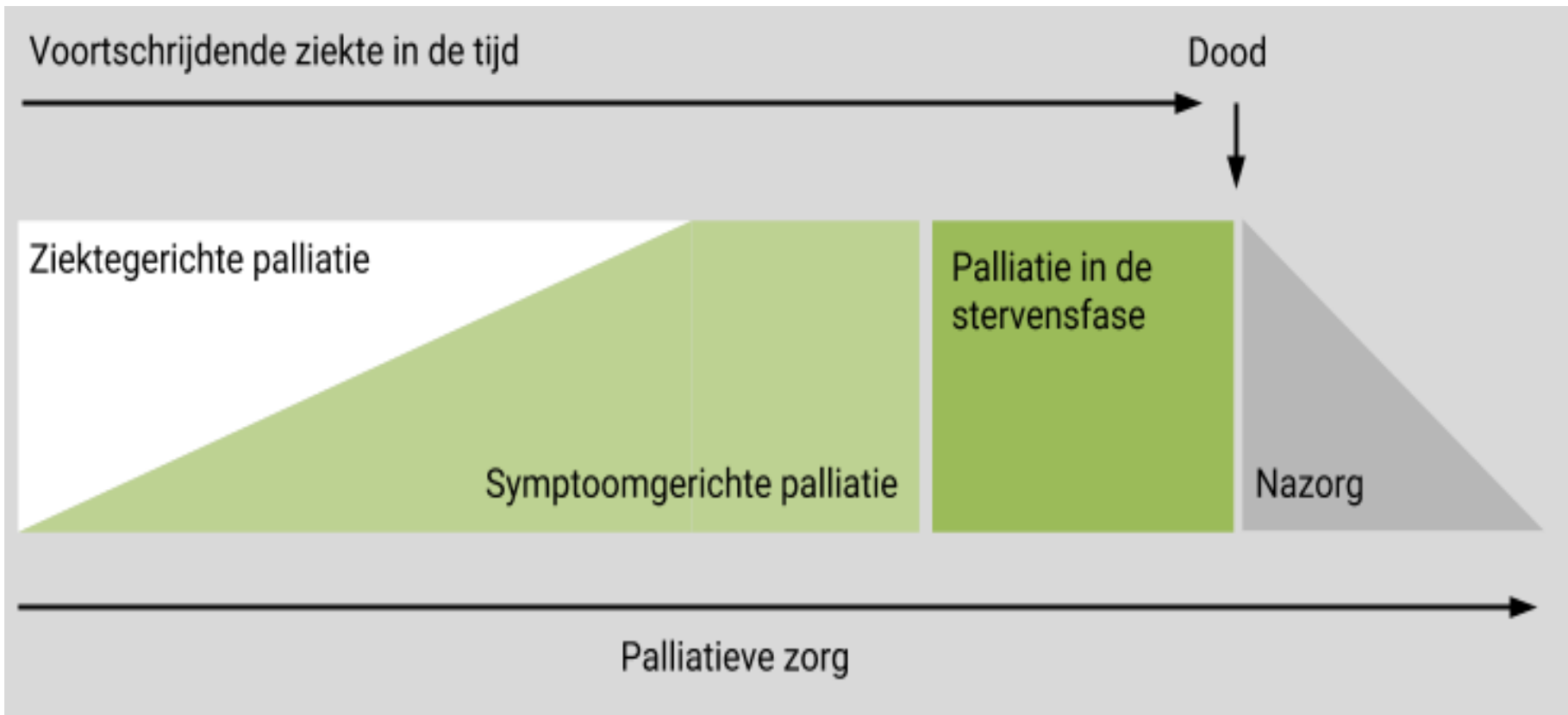
Hoe?

Generalist, specialist, expert durven zijn

Uitkomstmaten

UMC Utrecht

Zorg voor mensen met ALS en alle anderen in de palliatieve fase?

**Balanceren tussen
VERBINDEN
LOSLATEN
NABIJ BIJVEN**